

DEO GVBERNANTE
 ET IVBENTE
 MAGNIFICO ET AMPLISS.
 SENATV THORVNENSI;
 AD
 SOLENNEM INAVGVRATIONIS
 ACTVM,
 QVO
 VIRO CLARISSIMO
DN. IACOBO
ZABLERO,
 ORDINARIVM PROFESS. PVBL. MVNVS
 MORE CONSVETO
 IN ACROATERIO GYMNASII MAIORE
 CONFERETVR,
 AD D. VI. IVN. ANNO clb^{is} CCXX. H. IX.
 MAGNIF. ET NOBILISS. REIP. PROCERES
 PATRONOS ET SCHOLARCHAS,
 EXPER. PHYS. ET MEDICOS,
 PL. REV. V. D. MINISTROS,
 SPECT. SCABINOS,
 ALIOSQVE LITERARVM FAVTORES,
 MAECENATES
 ET HOSPITES
 EA, QVA DECET, OBSERVANTIA, CVLTV
 ET HVMANITATE
 INVITANT,
 STUDIOSAM VERO IVVENTVTEM
 PERAMANTER CONVOCANT
RECTOR ET PROFESSORES.

THORVNII, impressit Io. Nicolai, NOBIL. SENATVS ET GYMNASII Typograph.

Vi divinos Vates, quorum S. Scriptura meminit, cum Poetis contendunt, ac utriusque fortis homines simili virtute afflatos fuisse, impetruque eodem dicendi agitados affirmant, omnino ac graviter allucinari videntur. Dispar ingeniorum fuit illorum vis, studium, contentio, vitae conditio & argumentum dissimile effatorum. Eousque nonnullorum mentis vitio corruptorum progressa est temeritas, ut plus divinitatis in hominibus vanissima superstitione plenis se invenisse putent, quam in iis, qui res omnem comprehendendi vim excedentes, manifesto sacrae virtutis ardore percussi elocuti sunt & explicarunt. Etenim, qui adeo affirmant, illam virtutem, qua quidam eventura olim anticipata indicant cognitione, vel singulare quid pronunciant eleganter, naturalem esse, aut ex certa ingenii dispositione provenire, quid aliud hi moliuntur, quam ut hic nihil pro divino habeant, vel ludificatione vocumque ambiguitate ab natura proveniens singulare, divinitatis naturam induisse censeant imperite? Atque ita divinum & naturale, magno alioquin intervallo utrumque a se distans, in unam classem compingitur inepta admodum confusione. quippe, ut nihil derogetur humanae facultati, vis illa prospiciendi futura ab nonnullis vividiori tribuitur imaginandi perspicaciae, aut innatae cupiditati omnia ac maxime futura cognoscendi. Alii, qui sapientiores esse volunt, ab excellenti naturae praestantia melancholicique temperamenti indole aut etiam astrorum vehementiori impulsu illam virtutem repetere audent. Plurimi praeter illam subtilitatem ingenii & acumen ad halitus & vapores e terrae cavernis prorumpentes respiciunt, aut etiam ad siderum motus, fervidum menti imprimentes calorem, quo ita excitari attollique eam dicunt, ut fatidica polleat facultate. Tum vero id accidere maxime dicunt, cum extra se rapta videatur mens, perinde uti hoc in morti vicinis appareat, quorum animi, quo propiores ad emigrandum sunt, & ad corporis molem deponendam iam accommodati, hoc videantur ad praeclara omnia ac fati praesertim impendentis arcana enuntianda paratior. Ac nequid desit ad haec paradoxa probanda, ad furibundarum feminarum, quae Sibyllae appellantur, exempla solent provocare, quarum ingenii ex supra commemoratis causis tanta divinandi excellentia accessisset. Qui quidem agendi modi causaeque, non plus valere nobis videntur, quam dubium ac difficile est, contendere, eiusmodi mulieres hac vaticinandi sapientia praeditas unquam extitisse. Illam autem sentiendi licentiam, de qua modo dictum, deprehendimus in scriptis, HIERONYMI CARDANI, AMMONII, PETRI PETITI, P. POMPONATII, BECHERI aliorumque. Omnes tamen hos & ingenii perversitate & errandi petulantia superavit BENED. SPINOZA, quem non puduit in omni, quicquid divinum est, magna improbitate insanire, mentisque vesaniam cavillando prodere horrendam. Haec autem omnia, quam falsa & aliena a veritate sint divina, nemini dubium esse potest, qui hominum divino afflatu excitorum conditionem, res descriptas & enunciatas eventumque nunquam fallaci comprobata animo complecti velit. Ut praetereamus, quod non sacro beneficio tunc existerent Vates, sed naturali industria oriri facile hisce de causis possent. Quem priori confinem errorem non pauci alii, simili mentis vitio corrupti, defendere

dere nunc conantur. Aperuit his campum errandi veterum Sapien-
tum auctoritas, sigillatim vero Platonis, qui ut ipse propter sublimita-
tem cogitandi divini nomen est adeptus, ita afflatu divino vim excel-
sam sentire ac fatidico ore inusitata proloqui suos edocebat. Innotu-
it, ut appellatur, ille Enthusiasmus, Aristoteli, Platonis discipulo, Diodo-
ro Siculo, Plutarcho & Iulio Polluci, qui longa a se facta eius descripti-
one multas & singulares circumstantias ex veterum sententia recen-
set. Vnde factum, ut quidam olim Ecclesiae primae Doctores ni-
mio Platonem sectandi studio ducti, huius Enthufiasmi, quem Rigaltius
ad Tertullianum ex Aristotele vertit furorem, existerent incauti de-
fensores. Vbi quidem hodie maxime est expendendum, quod, teste
Epiphanio, nunquam Spiritus S. ut futura nobis proderet, hominibus
usus legitur furibundo stupore percitis aut insania mentis agitatis. Sed
descendimus a Sacris Vatribus ad Poetas, quos Deorum lingua loqui
dixit Plato, & Sacerdotes Deorum & Sanctos appellari recte, propterea
quod hymnos divino furore acti in illorum honorem soliti sunt decan-
tare, musicisque cantibus alere divinandi facultatem. Adeo enim
nihil praeteriisse hos testatur praeter alios Plutarchus, ut iidem Vates
sint habiti, ac Bardi etiam Gallorum iidem, qui wardigen s. würdigen,
iuxta Becmanum, qui alioqui Sapientes, Musici, Sacerdotes & Poetae,
& multa praeterea veneratione inter suos culti & observati. Extra
dubium quidem est, illos pro veterum opinione, divino aliquo mune-
re & dono esse commendatos, non vero satis liquet, quare D. Paullus
Epimenidem, Cretensem Prophetam nomine cohonestarit? an quod
ipse solus reliquos divinandi facultate editisque oraculis superavit, an
large & ex sententia eorum hominum, an per iocum & exprobrationem
quandam vanitatis, an vero denique ideo, quod Epimenides fuerit
Poeta? Aut enim Poetae, quod negari minime potest, mentis vicibus
excitati, ipsi fata praedixisse leguntur, aut responsa Deorum, ope Sacer-
dotum ad consultantes deferenda, metricis vinculis includere consue-
verunt, unde & Deorum filii & Prophetae a Platone aliisque sunt no-
minati. Quippe non pauca videbantur cum viris immortalis Dei
beneficio exornatis, habere communia, tum, ubi deficiebat virtus,
fraude supplevit & Diaboli interdum ope defectum superstitionis gens,
ne deterior videretur populo Numini prae ceteris charo. Cuius in-
saniae quatuor apud Eustathium genera deprehendimus, inter quae
principe loco inspiratio, quae Prophetis propria, commemoratur.
A quo non longe abest Plato, quando furorem illum poeticum vel a Bac-
cho, vel a Musis vel denique a Venere seu amore putat oriri, unde ab ipsis
percussos carmina fundendi facultatem accipere & initia quoque fingendi
inde petere reperimus. Adeo a divinis muneribus & cultu Diis defe-
rendo aut sacris iisdem faciendis minime olim prisca antiquitas Poetas
volebat esse seiunctos. Si quid etiam gravius de Homero e Republica ei-
ciendo, ne in vulgo Deorum opinio pereius Carmina evilesce-
ret, pronunciaffe Plato est visus, aut alii quoque vituperandum in quibus-
dam propagandorum dulci fictione vitiorum artificibus censuerunt,
non certe artis praestantiae id tribuendum venit. Vnde, asserta de-
bita arti poeticae laude nihil, impedit, quo minus & hodie, inter nos
verum Numen veneratos sint viri, sacris literis ac myfteriorum do-
ctrinis incumbentes, utut facultate vaticinandi Prophetis Dei mino-
res, s. vavitate tamen & facilitate pangendorum carminum antiquis
non

non plane dissimiles, certe non minus clari. Quare vero hanc laudem tribuere velimus cum aliis praestantissimis viris etiam nostro tempore, facit apud nos cumprimis, Vir Clarissimus IACOBVS ZABLERVS, per anni & dimidii spatium Profess. Extr. munere, multa cum sua laude & Iuventutis commodo functus, nunc vero propter praeclaras ingenii dotes, eruditionis praestantiam docendique solertiam inter ordinarios Professores in hoc Gymnasio a MAGNIF. ET AMPLISS. SENATV cooptatus. Ab illo enim statim tempore, quo Thorunium venit, cogitarunt Patroni de amplificandis porro fortunae dignitatisque ornamentis, propterea quod & ex Commentario DE METALLEVTICA vet. GRAECIAE edito & ex quotidiano usu intelligerent, quanta in viro esset latinarum Graecarumque literarum scientia. Eluxit quoque postea ex POEMATIS compositis, altero de V. D. MINISTRIS, altero de CLARIS MEDICIS, qui hic Thorunii vixerunt, quam non sinistris Gratiis veterum Poetarum elegantias imitaretur, ac cum utilitate Iuventutem exprimere doceret. Non alienum esset hic tradere nonnulla de Viri fortuna & fati, sed maximam partem in programmate superiori, quod orationi auspicali praemittendum erat, explicata haec a nobis typisque exscripta extant. Tantum tamen iam praeter illa B. L. nescire noluimus, quod natus is fuerit Bartfae, Regia liberaque superioris Vngariae civitate, A. M. DCLXX, Patre Iacobo Zablero, Superintendente & illius loci Pastore apud Evangelicos I. A. C. addictos gravissimo: Matre vero Margaretha e Nobili prosapia Spleniana oriunda. Tyrocinio literarum Eperieffini posito, Boianoviam Polonorum migravit, ac multa cum animi voluptate recordatur, quod Emerico Friedwaldski tum temporis scholae ibidem iam Leffnensis Rectore, viro docto & ad formanda Iuventutis ingenia aptissimo uteretur. Apertis sic doctrinarum fontibus ad ipsum veluti mare properavit Vitembergam, ac B. D. Deutschmannum, Waltherum, Dassovium, Schurtzfleischium, Donati & alios Celeberrimos audivit viros, quorum auctoritate & auxilio variis scientiis, lingvis atque humanitati etiam operam dedit. Diviniorem literis ductu diligentissimorum interpretum bene innutritus, brevi post ad capeffendum apud Bartfenses in patria sacerdotium est accitus. Mox sacris operari apud Schemnicenses Dei nutu iussus, ubi per X. annos muneris partes pro viribus explevit. Anno clb CCXI. Parentis optimi Successor in Pastoratu Bartfensi datus, sed quatuor annos post iniquitate fatorum pulsus loco, exagitatus, variisque molestiis conflictatus vitam toleravit. Tandem nostras factus, id sua laude meruit & docendi peritia, ut arbitrato & benevolentia MAGNIF. ET AMPLISS. PATRONORVM d. VI. Iun. hora IX. Oratione auspicali de MUTVIS GERMANIAE ET HVNGARIAE EVANGELICAE VINCVLIS, Profess. Ordinarii munus ingrederetur, amplioresque Iuventuti sapientiae latices aperiret. Rector vero, facta iam de Eruditorum praemiis quadam commentatione, disferere constituit nonnulla, DE CERTAMINIBVS POETARVM EORVMQUE PRAEMIIS, novis viri honoribus applausurus. Restat, ut Cives eruditi & literarum amantes illustriorem faciant actum sua praesentia, ac iunctis precibus Scholae pacem & gratiam alendaeque posteritati salutem a Deo exoptare nobiscum contendant. P. P. Dom,
p. Trinit. A. clb CCXX.